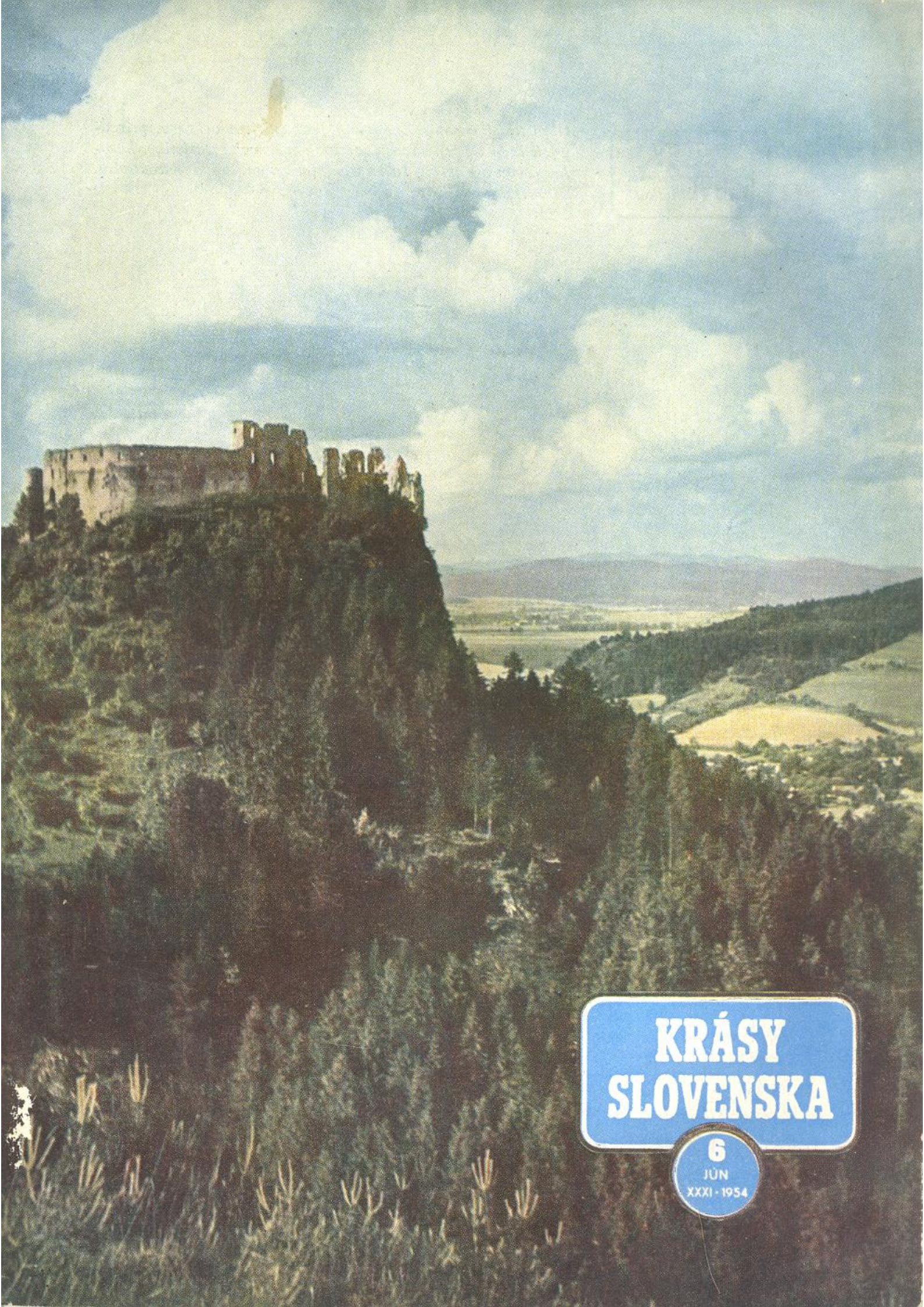

KRÁSY SLOVENSKA

6

JÚN

XXXI - 1954

ku zvláštnosti kraja, k takzvanému Kamennému moru. Na vrchu prekvapujú balvany, akoby naozaj rozliate po veľkom priestore vrchu. Iste sa zamyslíte nad tým, ako sa ta tie balvany dostali, keď tu netiekla rieka. Odpoveď by vám dali naši geológovia. Stojíte tu zoči-voči dokumentu pretvárania prírody.

Keď vám tamhore vyschne v hrdle, môžete sa osviežiť dúškom vyhnianskeho piva, vareného dnes už v jednom

z najmodernejších pivovarov na Slovensku.

Môžete pokračovať v ceste autobusom alebo pešo smerom k Hronu, kde nablízku trčia zrúcaniny hradu Revište. Je tam aj pekný rybník, ktorý okolie zásobuje rybami.

Som presvedčená, že by sa vám tento výlet páčil, ako každému, kto ako ja sa rád túla po neznámom kraji, peknom a ešte nepreplnenom turistami.

SÚSTREDENIE HOROLEZECKÝCH REPREZENTANTOV ČSR — ZIMA 1954

(Bielovodská dolina)

ARNO PUŠKAS, MAJSTER ŠPORTU

V dňoch 14.—23. marca 1954 bolo druhé zimné sústredenie horolezeckých reprezentantov ČSR mužov v Bielovodskej doline. Hlavnú základňu tvorila drevená chata, ktorá je vzdialená od horárne smerom dovnútra doliny asi na 800 až 1000 metrov a v lete slúži pre povozníkov, ktorí zvážajú drevo. Sem sa doviezli zásoby povozom. V pondelok, 15. III. v predpoludňajších hodinách, po prebalení materiálu, rozdelení stanov a potravín, odchádzalo sa individuálne po lezeckých dvojkách a štvorkách smerom do Kačej doliny.

Cestou však, po úplne logických úvahách, sa od pôvodného plánu, teda ísť do Kačej doliny, upustilo a kolektívnym rozhodnutím sme postavili stany pod východné zrázy Mlynára, na Polane pod Vysokou. Príčiny zmeny pôvodného programu boli tieto: výstupy do Kačej doliny zo stanov základne cez jej prah, znamenali časove iba 45 minút; bez toho, aby sme museli schádzať z Kačej doliny dole, mali sme otvorené tieto doliny — Rovienky, Svišťovú, Českú, Žabiu Bialčanskú a celý masív Mlynára; bola možnosť spraviť otvorený oheň z množstva sucharov, pri ktorom sa výborne

sušili premoknuté šaty, ponožky a topánky po niekoľkodenných túrach, ktoré sa máčali cez deň, vo veľmi mokrom snehu. Toto sú argumenty, ktorým sa veľmi ťažko dá odporovať.

Napriek tomu na druhej strane zas určitá časť (menšina) mala názor, že sa upustilo od pôvodného plánu, a tým že sa vlastne celkove zľavilo. Tento argument vyznel dosť formalisticky, celkom neodôvodnene. Na konci sústredenia sa predsa dokázalo, že tábor na Polane pod Vysokou bol predsa na veľmi vhodnom mieste. Drevený zruba, ako aj miesto stanov základne bolo nám úradne povolené láskavosťou a z pochopenia TANAP-u.

Strava v tábore bola kaloricky veľmi hodnotná, na čom mal zásluhu lekár tábora, i keď jeho predpoklady čiastočne zlyhali. Nakúpila sa totiž tiež taká strava, ktorá sa musela s určitým dlhším pripravovaním upraviť, a tá ostávala zásadne bez povšimnutia, a bola zakúpená práve s tým úmyslom, aby sa horolezci donútili pripravovať si riadnu varenú stravu. Horolezci sa stravovali väčšinou z konzerv, ktoré stravovanie sa zhrnulo iba na konci na ohriatie toho-oného produktu. To sa teda doktorovi nevydarilo, a práve

preto nás ostro kritizoval z hľadiska lekárskeho.

V posledné dni sa mu podarilo na základni zriadiť saunu, a čo je najdôležitejšie, skoro každého do nej dostal. Celkove sa táto novota veľmi chválila a doktor, ako tak chodil už pomedzi tých „čistejších“ horolezcov, jeho tvár vyjadrovala spokojnosť, i keď len čiastočnú.

Materiálne sme boli celkom dosť dobre zásobení, nakoľko práve pred sústredením užšie družstvo reprezentantov dostalo od SVTVŠ vetrovky, nohavice (fukiráre), topánky na trikuny, 40 m lano každý, osobne. Pre jednotlivé dvojky boli potom prideľované nové typy stanov, skonštruované s. Herčíkom, nie práve najšťastnejšie, čo však nie je jeho vinou, ale kolektívu, ktorý ich schválil. O závadách týchto dvojitých stanov aj s gumenou dlážkou a s predsieňou (otvorenou) na varenie sa tu nebudem rozpisovať, iba ešte toľko, že jeden vážil okolo 7 kg, čo je veľmi mnoho.

Na výstupy sa chodilo individuálne vo dvojkách alebo vo štvorkách, a to na jedno až viacdenné výstupy s nocovaním počas túry.

Taktiež prvý raz v dejinách československého horolezectva bola zastúpená aj úradne tlač na takomto poprednom celoštátnom podniku, čo je potrebné zvlášť zdôrazniť. Konečne sa predsa začnú zaujímať o tento tak kvalitný šport aj kompetentné miesta. Bola zastúpená „Československá armáda“ s. redaktorom Palasom, „Československý vojak“ súdruhmi red. dr. Polešalským a s. Lukavským, bratislavský „Život“ s. Uherom. Filmári, ako obyčajne, chýbali. A tu si nemôžem odpustiť poznámku, že ak už nik iný, tak aspoň bratislavský spravodajský film by mal mať záujem o také dôležité športové podnikanie, ako je sústredenie horolezeckých reprezentantov ČSR, ktoré je prakticky možné iba

na Slovensku, v našich jediných veľhorách — Vysokých Tatrách. Verím, že k spomínaným redaktorom najbližšie prikrôčia aj naši kameramani...

Počas sústredenia, a to v jeho prvej polovicike, sa prekonával druhý zimný prechod hlavného hrebeňa Vysokých Tatier, a to s. Karolom Cermanom, majstrom športu, R. Kuchařom, J. Maškom a B. Svatošom, ktorý trval 10 dní a z ktorého donesieme ešte podrobnú reportáž zvlášť.

Nebol by som úplný, keby som nespomenul naše ženy, horolezkyne, ktoré tentoraz boli od nás oddelene, a to na Sliezskom dome, pod vedením s. B. Karasovej a lekárky dr. J. Matějkovej, trénerov s. A. Veverku a J. Haleša. Toto sa stalo s odôvodnením, vyplývajúcim z názorov, ktoré čiastočne aj ony samy predniesli, že vraj ženám škodí nocovanie na snehu dlhší čas. Pravdaže, je to iba názor určitej časti našich reprezentantiek, ako aj vôbec horolezcov a veru je mnoho tých žien — horolezkýň, ktoré s týmto názorom vôbec nesúhlasia.

Po ukončení tábora sme sa zišli všetci, a to vo štvrtok večer v drevenom zrubu, kde bolo hodnotenie sústredenia. Tu treba v každom prípade spomenúť prednášku každému dobre známeho Antka Veverku, ktorý prednášku „Kaukaz“ spracoval viac ako výborne (prednáška vyjde v najbližších Zprávach SIVTVŠ — horolezeckej sekcie). Taktiež prednášku R. Antonička o medzinárodnej politickej situácii. Vedenie tábora mali s. dr. O. Jelínek, predseda trénerskej rady SVTVŠ, zástupca bol s. V. Procházka, trénerská rada a zdravotník dr. J. Wolf.

A teraz niečo o lezení samom, ktoré som si nechal úmyselne na koniec. Otvorene môžem povedať, i keď sa v tomto názore s niektorými súdruhmi rozhádzam, že sústredenie sa po výkonnostnej stránke vydarilo.

Je nesporný fakt, že sa vykonalo málo výstupov nad štvrtý stupeň horolezeckej klasifikácie. Na druhej strane musí byť však raz už konečne jasné, že zimné horolezectvo, či lepšie povedané, úroveň zimného horolezectva nám vôbec nemôže vyjadrovať klasifikácia, tým menej klasifikácia letná. Ona môže byť častým vodidlom, ktorá nám v hrubých rysoch načrtne celkovú situáciu. A tak toto nešťastné číslovanie, najmä v zime, zvädza na úplne nereálne uzávery.

A v našom prípade taktiež. Preto podľa niektorých súdruhov, ak nevidia popísaný papier samými číslicami V—VI, asi úroveň vykonaných výstupov nie je dobrá. Omyl! Existujú podmienky, a tie tu de facto boli, objektívne, ktoré z dvojok a trojok robili naozaj veľké horolezecké ťažkosti. A toto sa nemôže brať bez povšimnutia.

Dlhá tatranská jeseň, neskorá zima (alebo skoro žiadna) potiahla skaly takým nevšedným množstvom ľadu, že každý krok bol boj o centimeter, ešte i na zdanlivo chodeckých, ale strmých terénoch. Tento ľad bol teraz potiahnutý vôbec neodržiacim snehom a za takých okolností sa bojovalo v stenách, v žlaboch a čiastočne také podmienky boli aj na hrebeni.

Nejdem tu porovnávať túru s túrou, lebo ich rad by bol nekonečný, iba tak námatkove vyberiem si ako príklad SZ stenu Ľadového štítu, v podstate oklasifikovanú klas. III, výška steny cca 550 m a postavím ju oproti Motykovej ceste na južnej stene Širokej veže. Obidve túry robené v zimnom období. Ale za akých podmienok! Jedna stena predstavuje skalu, ľad a sneh. To je Ľadový štít. Druhá zas čistú skalu, ktorá má na najvyšš škáry zaliata ľadom. Nájde sa niekto, kto by chcel porovnávať tieto dva výstupy, a to tak, že by pri po-

rovnávaní uprednostňoval Širokú vežu?! Myslím, že vážny horolezec o tomto prípade nemôže uvažovať. Nakoľko Široká veža môže byť síce zlezená Motykovou cestou v zimnom období, ale nikdy nie za zimných podmienok. Lebo ak je obsypaná snehom, námrazou, potiahnutá ľadom — je vôbec nezleziteľná.

Musíme doviest všetkých horolezcov k tomu, aby celkom kriticky posudzovali a hlavne vedeli posúdiť zimný výstup, a čo je ešte dôležitejšie, oddeliť ho od výstupu, ktorý je robený iba v zimnom období. Tým viacej sa to vzťahuje na reprezentantov tohto športu u nás.

A pre toto všetko, že bol na skalách ľad, na ňom sneh a ani jedno ani druhé nedržalo dobre, a toho ľadu bolo viacej, práve preto, tie dvojky a trojky zatienili isto, pokiaľ boli dlhé, všetky technické štvorky a päťky, robené na suchej, čistej skale, kde nejaká tá zaliata škára nemohla hrať rolu. Lebo na tejto skale sa liezlo ako v lete, až na to, že nástup a zostup bol robený na snehu, čo len zľahčovalo v určitom zmysle výstup.

Možno sa mi podarilo v týchto riadkoch osvetliť aspoň čiastočne, čo vlastne by som chcel od horolezca, ktorý vykonáva svoje túry síce v zimnom období, no aby mali tie túry aj zimný charakter.

Celkove bolo vykonaných 55 výstupov (muži), z čoho bolo 25 prvých zimných priestupov, ako aj prvovýstupov, robených len za zimných podmienok. Pripúšťam, že niektoré výstupy sú problematické a neviem momentálne zistiť, či sú to prvé zimné priestupy alebo nie. Za prípadné chyby prosím o ospravedlnenie, ktoré sa časom overia a opravia.

U žien sa vykonalo 6 výstupov, z čoho bol jeden prvý zimný priestup.